

Strålsäkerhetscentralens föreskrift om skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi

Utfärdad i Helsingfors den 29.12.2020

Meddelas enligt Strålsäkerhetscentralens beslut med stöd av 7 q § 1 mom., 22 punkten i kärnenergilagen (990/1987) sådan som den är i lag (964/2020):

1 kap

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Tillämpningsområde

1. Denna föreskrift gäller skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi. I föreskriften utfärdas krav på tillståndshavaren gällande genomförandet av skyddsarrangemangen.
2. Föreskriften tillämpas på en kärnanläggning i olika faser under dess livscykel och på transporter av kärnämne och kärnavfall i anslutning till kärnanläggningens verksamhet. På annan användning av kärnenergi tillämpas föreskriften enligt följande:
 - 1) på gruvdrift och malmanrikningsverksamhet vars syfte är att producera uran eller torium tillämpas föreskriftens paragrafer 2 § (3 och 4); 3 §; 4 § (1, 6 och 7); 5 § (1 och 2); 6 § (1, 6 och 7); 7 § (2–3 och 5–6); 12 § (1, 2 och 3); 13 § och 16 §;
 - 2) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt införsel av kärnämnen, då användningen av kärnenergi inte gäller en kärnanläggning, tillämpas föreskriftens paragrafer 2 § (3 och 4); 3 §; 4 § (1, 6 och 7); 5 § (1); 6 § (1, 6 och 7); 7 § (5 och 6); 12 § (1, 2 och 3); 13 § och 16 §;
 - 3) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt införsel och utförsel av kärnavfall, då användningen av kärnenergi inte gäller en kärnanläggning tillämpas föreskriftens paragrafer 2 § (3 och 4); 3 §; 4 § (1, 6 och 7); 5 § (1); 6 § (1, 6 och 7); 7 § (5 och 6); 12 § (1, 2 och 3); 13 § och 16 §;
 - 4) på användning av kärnenergi enligt 2 § 5) punkten i kärnenergilagen tillämpas föreskriftens paragrafer 2 § (3 och 4); 3 § (1); 4 § (1, 6 och 7); 5 § (1); 6 § (1); 7 § (6); 12 § (1 och 2); 13 § och 16 §.
3. Skyddsarrangemangen omfattar både fysiska skyddsarrangemang och informationssäkerhet.

2 § Definitioner

1. I denna föreskrift avses med

- 1) *riskanalys* utredningar som utförs med systematiska metoder för att 1) kartlägga hot, problem och sårbarheter, 2) identifiera orsakerna till dessa samt 3) bedöma konsekvenserna av oönskade situationer och de risker som är förenade med dem;
- 2) *skyddszon* område för genomförande av kärnanläggningens skyddsarrangemang,

- 3) *hotfull situation* en situation där förekomsten av verksamhet som äventyrar kärn- eller strålsäkerheten mot användning av kärnenergi, en kärnanläggning, kärnmaterial eller kärnavfall har konstaterats eller där anledning att misstänka sådan situation föreligger; den hotfulla situationen kan även vara riktad mot en person;
- 4) *farligt föremål* ett föremål, en imitation av ett föremål eller ett ämne som kan äventyra eller som kan användas för att äventyra användningen av kärnenergi, säkerheten för en person som befinner sig på en plats där kärnenergi används eller säkerheten för de personer som deltar i hanteringen eller transporteringen av kärnmaterial eller kärnavfall;
- 5) *fel med gemensam orsak* en felfunktion som till följd av en enskild händelse eller orsak uppstår samtidigt eller inom en kort tid i flera av kärnanläggningens system, anordningar eller konstruktioner.

2 kap

Grunderna för skyddsarrangemang

3 § Allmänna planeringsgrunder för skyddsarrangemangen

1. Planeringen av skyddsarrangemang ska grunda sig på den dimensionerande hotbeskrivningen, riskanalyser som är förenade med den verksamhet som ska skyddas och de skyddsbehov som utgående från analyserna bedöms föreligga.
2. Skyddsarrangemangen ska sammanvägas med driftverksamheten vid användningen av kärnenergi, brandskyddsåtgärderna och beredskapsarrangemangen. Målsättningarna och koordineringen av arrangemangen för kärnmaterialkontroll ska beaktas i planeringen och genomförandet av skyddsarrangemangen.
3. Skyddsarrangemangen ska dessutom sammanvägas med de planer för specialsituationer, beredskapsplaner och räddningsplaner som myndigheterna har upprättat.
4. Om den dimensionerande hotbeskrivningen och hotbilder som gäller lagstridig verksamhet som riktar sig mot användningen av kärnenergi stadgas i 146 § i kärnenergiförordningen (161/1988).

4 § Allmän planering av användningen av kärnenergi

1. De system, konstruktioner och anordningar samt förvarings- och förläggningsplatser för kärnmaterial och kärnavfall som är viktiga med tanke på säkerheten ska planeras med hänsyn till kraven beträffande kärn- och strålsäkerhet så att skyddsarrangemangen kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt.
2. Skyddsarrangemangen ska basera sig på ett system med skyddszoner som omger varandra så att de system, konstruktioner och anordningar som är viktiga med tanke på säkerheten samt kärnmaterial och kärnavfall skyddas baserat på deras betydelse för säkerheten och så att övervakningen av persontrafiken och varutransporterna kan skötas på ett ändamålsenligt sätt.

3. Grunden för fastställande av skyddszoner ska vara zonens betydelse för kärn- eller strålsäkerheten eller för ett ändamålsenligt genomförande av skyddsarrangemangen.
4. Skyddszonerna ska bilda ändamålsenliga skyddsarrangemang mot verksamhet som äventyrar kärn- eller strålsäkerheten. Inom skyddszonerna ska det finnas arrangemang som gör det möjligt att upptäcka hotfulla situationer.
5. I planeringen och upprätthållandet av system och anordningar ska ändamålsenliga informationssäkerhetsprinciper iakttas. Det ska finnas ändamålsenliga metoder och planer för dessa för att kunna upptäcka och förhindra olovlig verksamhet samt informationssäkerhetsavvikelseer beträffande system och anordningar som är viktiga för säkerheten och för att begränsa skadliga konsekvenser.
6. I användningen av kärnenergi ska man vidta förberedelser för att hantera avvikelser till följd av hot mot informationssäkerheten.
7. I användningen av kärnenergi ska det finnas arrangemang för upprätthållande och utveckling av skyddsarrangemangen för att säkerställa kvaliteten och kravenligheten hos dessa.
8. För kommunikationen i hotfulla situationer ska man genomföra arrangemang med vilka säkerhetspersonerna kan kommunicera med varandra och med myndigheter på ett dataskyddat sätt inom hela kärnanläggningens område samt vid transporter av kärnämne eller kärnavfall.

5 § Interna hot

1. Åtgärder i syfte att avvärja hot som orsakas av personer ska genomföras systematiskt och de ska i nödvändig omfattning utsträckas också till tillståndshavarens underleverantörer och personer som arbetar för dessa. Arbetsuppgifterna och rätten att få och använda information för de personer som arbetar vid kärnanläggningen och som deltar i hantering och transport av kärnmaterial, kärnämne eller kärnavfall ska fastställas och nödvändigheten av dessa ska regelbundet utvärderas.
2. Passerrätt för de personer som arbetar i kärnanläggningen och i området där man bedriver verksamhet enligt 2 § 1 mom., 2 punkten i kärnenergilagen och deltar i transporten av kärnämne eller kärnavfall ska fastställas och nödvändigheten av passerrätten ska regelbundet utvärderas. Inom området och vid transporter ska identifikation som ger passerrätt bäras.

6 § Genomförande av skyddsarrangemang och upprätthållande av säkerhet

1. De handlingar som gäller skyddsarrangemangen ska uppdateras fortlöpande.
2. Skyddsarrangemangens effektivitet får inte minska avsevärt på grund av felfunktion eller störning i enskilda skyddssystem, skyddskonstruktioner eller skyddsanordningar. Skyddsarrangemangen ska kunna skötas vid eventuella situationer med gemensam felorsak eller andra händelser med motsvarande omfattning som inträffar i kärnanläggningen.

STUK

3. Agerande i hotfulla situationer i enlighet med skyddsplanen och kärnanläggningens skyddsreglemente ska övas årligen. I övningarna ska det ingå scenarier i enlighet med den dimensionerande hotbeskrivningen.
4. Tillståndshavaren ska påvisa skyddsarrangemangens effekt mot hotfulla situationer. För att påvisa effekten ska övningar och andra ändamålsenliga metoder användas.
5. I kärnanläggningen ska det regelbundet ordnas övningar tillsammans med de myndigheter som saken gäller.
6. Personal som deltar i användningen av kärnenergi ska göras förtrogen med skyddsarrangemangen samt de förfaranden som främjar genomförandet av dem.
7. Informationssäkerhetens ska övervakas med ändamålsenliga metoder för att kunna upptäcka, förebygga och utreda avvikande händelser och för att hantera deras konsekvenser.

3 kap Säkerhetskontroll

7 § Övervakning av persontrafik och varutransporter

1. I kärnanläggningen ska det planeras och genomföras skyddsarrangemang i syfte att avvärja hot som kan uppstå i samband med att personer som har ärende till kärnanläggningen rör sig där. Vid planeringen av förlopp och program under besök vid kärnanläggningen ska hänsyn tas till skyddsarrangemangen.
2. Identiteten av personer som uträttar ärenden vid kärnanläggningen och i området där man bedriver verksamhet enligt 2 § 1 mom., 2 punkten i kärnenergilagen och som deltar i transport av kärnämne eller kärnavfall ska säkerställas. Vid säkerhetskontrollen i samband med uträttandet av ärenden ska lämplig utrustning för kontroll och lämplig tidsenlig teknik användas och säkerhetspersonerna och andra personer som ansvarar för genomförandet av skyddsarrangemangen ska ha fått utbildning i användningen av dessa.
3. Rätten att röra sig i kärnanläggningen och i området där man bedriver verksamhet enligt 2 § 1 mom., 2 punkten i kärnenergilagen måste vara begränsad och övervakad enligt ärendets art.
4. Fordon och människor samt varor, föremål och ämnen som transporteras av dessa samt de transportmedel som används för varutransporter ska kontrolleras senast på anläggningsområdets gräns i syfte att säkerställa att inga farliga föremål förs in i kärnanläggningen utan tillstånd. All rörelse inom kärnanläggningen ska vara begränsad och övervakad så att skyddsarrangemang och säkerhetsaspekter kan beaktas på ett ändamålsenligt sätt.
5. Övervakningen av persontrafik och varutransporter ska också ordnas i samband med transport och eventuell lagring av kärnämnen och kärnavfall.
6. Vid användning av kärnenergi ska man ha systematiska metoder i tillräcklig omfattning för att upptäcka och förhindra olovligt bortförande av kärnmaterial, kärnavfall och andra radioaktiva ämnen samt sekretessbelagt informationsmaterial.

4 kap Säkerhetspersoner och beredskap inför hotfulla situationer

8 § Utbildningskrav för säkerhetspersonen

1. Tillståndshavaren ska säkerställa att säkerhetspersonen behärskar de kunskaper som hens uppgift förutsätter om följande:

- 1) skyddsreglementet och de principer och anvisningar som reglerar säkerhetspersonernas funktion,
- 2) huvudprinciperna för verksamheten och objektets funktioner som ska skyddas,
- 3) planer för specialsituationer, beredskapsplaner och räddningsplaner för verksamheten, samt om
- 4) eventuella andra nödvändiga handlingsinstruktioner som hjälper personen i fråga att utföra sina uppgifter på ett riktigt och tryggt sätt.

9 § Särskilda krav beträffande användning av maktmedel och maktmedelsredskap

1. Säkerhetspersonal som bär på sig maktmedelsredskap eller vars uppgifter förutsätter beredskap att använda sådana medel eller fysiska maktmedel i sin uppgift, ska uppfylla de krav på grund- och specialutbildning som anges i kärnanläggningens skyddsreglemente. I skyddsreglementet finns bestämmelser om den utbildarutbildning och utbildning i användningen av maktmedelsredskap som ovan nämnda grund- och specialutbildningar förutsätter samt om påvisande av tillräcklig skicklighetsnivå och uppföljning av denna.

2. Kärnanläggningens säkerhetspersonal får till sitt förfogande ha endast sådana maktmedelsredskap som är förenliga med skyddsreglementet och vilka tillståndshavaren eller bevakningsföretaget har i sin besittning.

3. Om säkerhetspersonalens rätt att använda maktmedel föreskrivs i 7 t § i kärnenergilagen.

10 § Larmcentral

1. För skyddsarrangemangen ska det vid en kärnanläggning finnas en larmcentral och en reservlarmcentral. Båda dessa ska ha säkrade, dataskyddade förbindelser till polisen, kärnanläggningens ledningscentral och anläggningens kontrollrum. Reservlarmcentralen ska vara åtskild från den egentliga larmcentralen genom avstånd eller konstruktionslösningar, så att inte båda centralerna förloras samtidigt på grund av samma externa eller interna orsak. I larmcentralen eller i reservlarmcentralen ska minst en person som ansvarar för larmfunktionerna vara närvarande.

2. I samband med transporter eller lagring av kärnämnen eller kärnavfall ska larmförbindelserna och larmarrangemangen ordnas på ett sådant sätt som tryggnade av transporten eller lagringen förutsätter.

11 § Ledningscentral och ledning

1. Vid kärnanläggningen och transporter i anslutning till dess verksamhet ska det finnas en person med ständigt ledningsansvar för skyddsarrangemangen. Den person som ansvarar för den operativa ledningen av säkerhetspersonerna ska alltid vara på plats i kärnanläggningen och vid transporter i anslutning till dess verksamhet. För hotfulla situationer ska det finnas en utrustad ledningscentral samt en reservledningscentral för denna. Båda dessa ska ha säkrade, dataskyddade förbindelser till polisen, kärnanläggningens larmcentral och kärnanläggningens kontrollrum. Reservledningscentralen ska vara åtskild från den egentliga ledningscentralen genom avstånd eller konstruktionslösningar, så att inte båda centralerna förloras samtidigt på grund av samma externa eller interna orsak.
2. I en kärnanläggning ska det finnas lokalteter anvisade och utrustade för polisen som ställs till polisens förfogande och varifrån polisen kan leda verksamheten för att avvärja en hotfull situation som riktas mot kärnanläggningen.
3. Vid ett kärnkraftverk kan en och samma person inte samtidigt ansvara för både den operativa ledningen av skyddsarrangemangen och larmfunktionerna.

5 kap Hotfulla situationer

12 § Agerande i hotfulla situationer

1. I en hotfull situation ska de åtgärder som situationen kräver vidtas utan dröjsmål.
2. Polisen ska innan den anländer till platsen underrättas om den hotfulla situationen och om hur situationen utvecklar sig.
3. När ett hot har konstaterats föreligga ska tillståndshavaren fastställa vem som leder åtgärderna för att avvärja hotet. Om överföring av ledningsansvaret för skyddsarrangemangen i samband med hotfulla situationer till polisen föreskrivs i 7 n § i kärnenergilagen.
4. Tillståndshavaren ska ställa ett tillräckligt antal personer med sakkunskap om kärn- och strålsäkerhet och om skyddsarrangemangen till polisens förfogande. Frågor gällande kärn- och strålsäkerheten vid en kärnanläggning sköts av tillståndshavaren.

13 § Anmälan till Strålsäkerhetscentralen

1. En anmälan till Strålsäkerhetscentralen ska göras utan dröjsmål när ett hot har konstaterats föreligga. Tillståndshavaren ska se till att Strålsäkerhetscentralen blir underrättad om den hotfulla situationen och om hur den utvecklar sig också i det fall att personen med ansvar för ledning av skyddsarrangemangen är upptagen med åtgärder för avvärjning av hotet.

6 kap Särskilda bestämmelser

14 § Uppgörande av planer

1. Tillståndshavaren ska ge polismyndigheten möjlighet att delta i förberedningen av planer och åtgärder för skyddsarrangemang för hotfulla situationer.
2. I kärnanläggningen och vid transporter av kärnämne och kärnavfall i anslutning till dess verksamhet ska det finnas systematiska förfaranden för att återfå bortkommet eller stulet kärnämne eller kärnavfall och för att begränsa skadligt orsakad strålningspåverkan.

15 § Säkerhetspersonens klädsel och markering av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse

1. Skylten eller bandet för markering av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse och texten på denna ska vara väl synlig. Område ska märkas ut enligt föreskriftens bilaga 1.
2. Märken och texter på säkerhetspersonens klädsel ska vara väl synliga enligt föreskriftens bilaga 1.
3. Säkerhetspersonens klädsel och märken och texter på klädespersedlarna får inte på ett missvisande sätt likna de uniformer och märken som bärs av de myndigheter som nämns i 7 m § i kärnenergilagen.

16 § Tystnads- och sekretessplikt

1. Om tystnads- och sekretessplikten i samband med användning av kärnenergi stadgas i 78 § i kärnenergilagen och om tystnads- och sekretessplikten för säkerhetspersonal och väktare stadgas i 9 och 34 § i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015).

7 kap Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

17 § Ikraftträdande

1. Denna föreskrift träder i kraft den 29 december 2020 och gäller tills vidare.
2. Med denna föreskrift hävs Strålsäkerhetscentralens föreskrift om skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi STUK Y/3/2016.
3. På de ärenden som är anhängiga då denna föreskrift träder i kraft tillämpas denna föreskrift.

18 § Övergångsbestämmelse

1. De markeringar som i dagsläget används i utmärkningen av tillståndshavarens kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse och i säkerhetspersonens uniform kan användas fram till den 31.12.2021.

Utfärdad i Helsingfors den 29 december 2020

Generaldirektör Petteri Tiippana

Direktör Kirsi Alm-Lytz

Tillgång till föreskriften, handledning och rådgivning

Denna föreskrift har publicerats i Strålsäkerhetscentralens föreskriftssamling och den finns att få hos Strålsäkerhetscentralen.

Besöksadress: Flänsvägen 4, 00880 Helsingfors

Postadress: PB 14, 00811 Helsingfors

Telefon: 09 759 881

Föreskriftssamling: <http://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/555001/>

BILAGOR

Bilaga 1

Säkerhetspersonens klädsel och markeringen av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse

Bilaga 1 Säkerhetspersonens klädsel och markeringen av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse

L101 I markeringen av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse ska det användas en skylt i enlighet med bild 1 eller ett band som uppfyller motsvarande innehålls- och färgkrav.

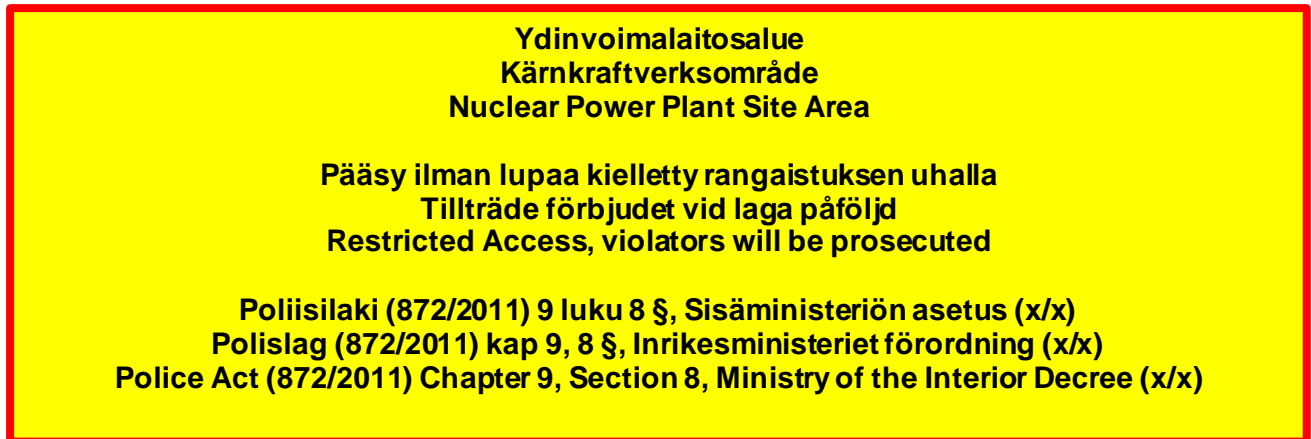

Bild 1. Skylt som anvisar kärnkraftverkets område med begränsningar för trafik och vistelse

L102. I markeringen av kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse ska det användas en skylt i enlighet med bild 2 eller ett band som uppfyller motsvarande innehålls- och färgkrav.

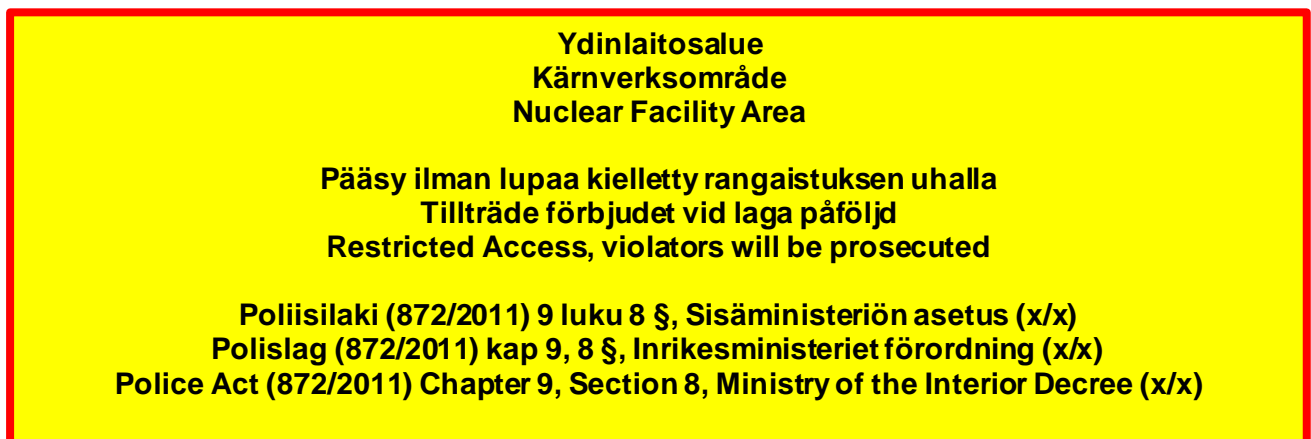

Bild 2. Skylt som anvisar kärnanläggningens område med begränsningar för trafik och vistelse

L103. Klädespersedlar enligt tabell 1 som ingår i säkerhetspersonalens uniform ska förse med en märkning enligt bild 3 på bröststyckets vänstra sida. Bokstäverna ska vara minst 6 mm höga.

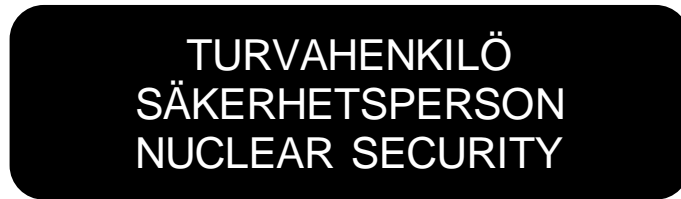

Bild 3. Bröstmärkning på säkerhetspersonalens uniform

L104. Klädespersedlar och skyddsutrustning enligt tabell 1 ska förse med en märkning enligt bild 4 på ryggen av säkerhetspersonens uniform och en skyddsväst som används ovanpå uniformen samt på skyddssköldens framsida. Bokstäverna ska vara minst 40 mm höga.

Bild 4. Ryggmärkning på säkerhetspersonalens uniform och skyddsväst som används ovanpå uniformen och på skyddssköldens framsida

L105. Klädespersedlar enligt tabell 1 som ingår i säkerhetspersonalens uniform ska förse med en märkning enligt bild 5 på framsidan eller sidorna av huvudbonaden. Bokstäverna ska vara minst 8 mm höga.

Bild 5. Märkning på huvudbonad som ingår i säkerhetspersonalens uniform

L106. I tabell 1 visas de märkningar som ska finnas på klädespersedlar som ingår i säkerhetspersonalens uniform.

Tabell 1. Säkerhetspersonalens uniform samt märkningar på klädespersedel och skyddsutrustning som ingår i uniformen.

UNIFORM/KLÄDEPERSEDEL	MÄRKNINGAR FÖR SÄKERHETSPERSON	
	Bröst	Rygg
Overall	Bröst	Rygg
Jacka	Bröst	Rygg
Skyddskläder	Bröst	Rygg
Skjorta	Bröst	
Huvudbonad (inkl. hjälm)	Framsida/sidor	
Skyddsväst som används på arbetskläderna	Bröst	Rygg
Skyddssköld	Framsida	